

75è Aniversari del Casino Berguedà

per ANNA BERNADICH, MONTSERRAT ROTA i MARTA BONET

Aquest any es celebra el 75è aniversari de l'existència del Casino Berguedà, que s'obrí com a teatre. En aquella època el Casino no representà l'únic teatre de Berga, ans al contrari, ja que el Casino Berguedà fou pràcticament el darrer que es bastí d'una època molt fructífera en la construcció d'aquest tipus d'edificis. De la informació que hem extret del llibre de Jacinto Vilardaga, *Efemérides Bergadanas*, ens assabentem que el 6 de febrer de 1879 es comencen a fer funcions al Teatre Quevedo, el qual estava situat entre la plaça de Sant Joan i la Ronda Queralt. Fou construït pel propietari de la casa, Ramon Escobet, i el decorat escènic el va pagar la societat recreativa «Prosperidad Bergadana», que estava instal·lada en aquest lloc.

Deu anys més tard, el 1889, s'inaugura l'Ateneu Berguedà. Aquest fou el primer Casino que tenia com a finalitat la instrucció, per la qual cosa s'hi feien classes de lletres, de ciències, de dibuix, de música, etc... També s'hi donaven conferències instructives. Els únics presidents d'aquest Ateneu foren: Jacint Vilardaga i Cañellas, advocat; i Llorenç Picart i Pons, notari.

El 25 de desembre de l'any 1900 s'inaugurava el Teatre anomenat «Frontón». El va fer construir Jacint Vilardaga on hi havia hagut l'antiga casa de la família Altarriba, a la travessia i carrer de Sant Frances. En aquest mateix teatre, l'1 d'octubre de 1906 comença a funcionar el cine a Berga. Aquest teatre era seu del Casino Berguedà, i el 1905 és ocu-

pat per la Societat «Casino Moderno».

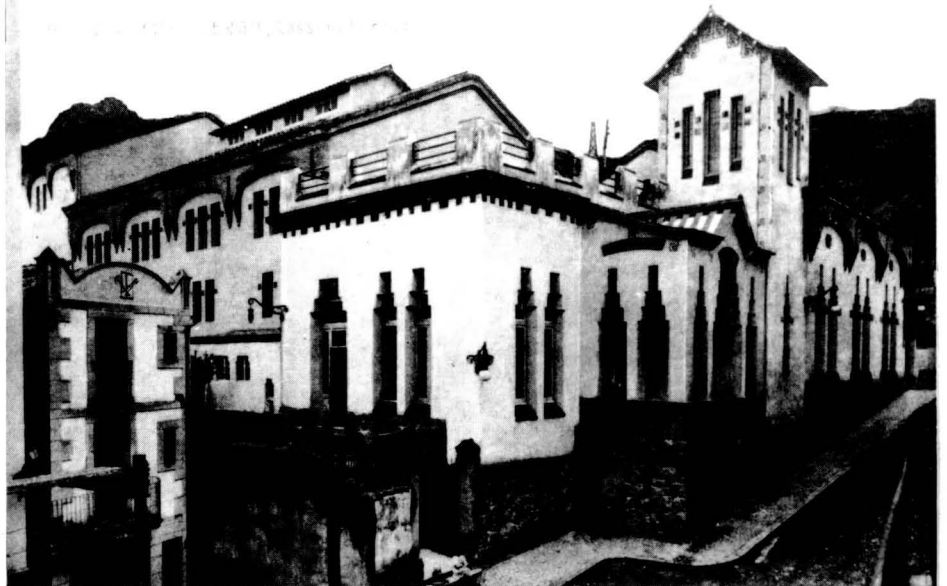
El 29 de juny de l'any 1907, un incendi destrueix totalment el Teatre del Fontó, i encara no, sis mesos més tard, el 8 de desembre del 1907, es torna a obrir el teatre, renovat i ampliat. La sessió inaugural torna a projectar cine, igual que la nit de l'incendi. Cinc anys més tard aquest teatre canvia de nom: el 25 de setembre del 1912 s'inaugura amb el nom de «Casino Moderno».

A partir d'aquí ja arribem al teatre al qual dediquem aquest article. Segons paraules de Jacinto Vilardaga, «el 8 de septiembre de 1913 se inaugura el gran-

de edificio para Casino y Teatro situada en la Ronda de Queralt que ocupa la Sociedad titulada Casino Bergadán¹.

Per a la construcció del Casino sembla ser que es van fer diferents projectes a càrrec de diferents arquitectes i mestres d'obres. L'any 1902 el mestre d'obres Frances Joan Canals fa un primer projecte i hem trobat els plànols de com havia de ser la façana, i un informe del mateix mestre d'obres, on explica que la façana que ell ha considerat principal està formada amb set pilars de totxo col·locats a tres metres i vuitanta centímetres de distància l'un de l'altre.

ARXIU L'UICI

El Casino Berguedà a principis del s. XX.

Aquests pilars tenen una amplada de 40 centímetres i una alçària de sis metres. El que queda entre els pilars està cobert de totxo de cinc centímetres d'espessor i col·locats en quadres de fusta de pi.

La façana oposada a la principal està contruïda de manera que els tres primers metres són de paret de prop de trenta centímetres d'espessor, i a partir d'aquí puguen pilars de totxo de trenta centímetres.

La coberta es recolza sobre els pilars d'aquestes dues façanes, a través d'unes armadures de fusta de pi.

La façana té moltes obertures (10 entre portes i finestres), cosa que és indispensable per complir les condicions higièniques que com a teatre d'estiu ha de tenir.

El projecte de Francesc Joan Canals té l'estil propi dels mestres d'obres: edificis amb totxo i amb estructura de fàbrica, estil que conservava en totes les seves obres. Havia fet moltes cases unifamiliars i fàbriques a Berga; també havia treballat a la Colònia Prat i a la Colònia Pons.

Possiblement hi hagué un altre projecte per a la façana, de l'arquitecte Roc Cot i Cot, però el projecte definitiu és d'Ignasi Maria Colomer, que el realitzà quan

era arquitecte municipal de Berga Alexandre Soler i March, i per tant, quan Roc Cot i Cot era ja mort.

Els plànols que encara es conserven a l'Ajuntament de Berga (*Leg. 687: Instàncies con planos, 1903-1914*), són signats del 7 d'octubre de 1912 i aprovats per l'arquitecte municipal el 14 d'octubre del mateix any.

El Casino Berguedà, tal i com el va projectar Ignasi Maria Colomer, és un edifici aïllat, de grans dimensions. Consta de soterrani, planta baixa i una planta. Té una estructura típica de parets de càrrega i una coberta de teula en diversos vessants.

Quant a la descripció de la façana, primer de tot hem de dir que és una composició de façanes planes, feta de totxo, posteriorment arrebossat, i obra vista en alguns punts i com a elements decoratius. La part inferior d'aquesta façana és de pedra, recurs que s'utilitzava per donar la sensació de solidesa a l'edifici.

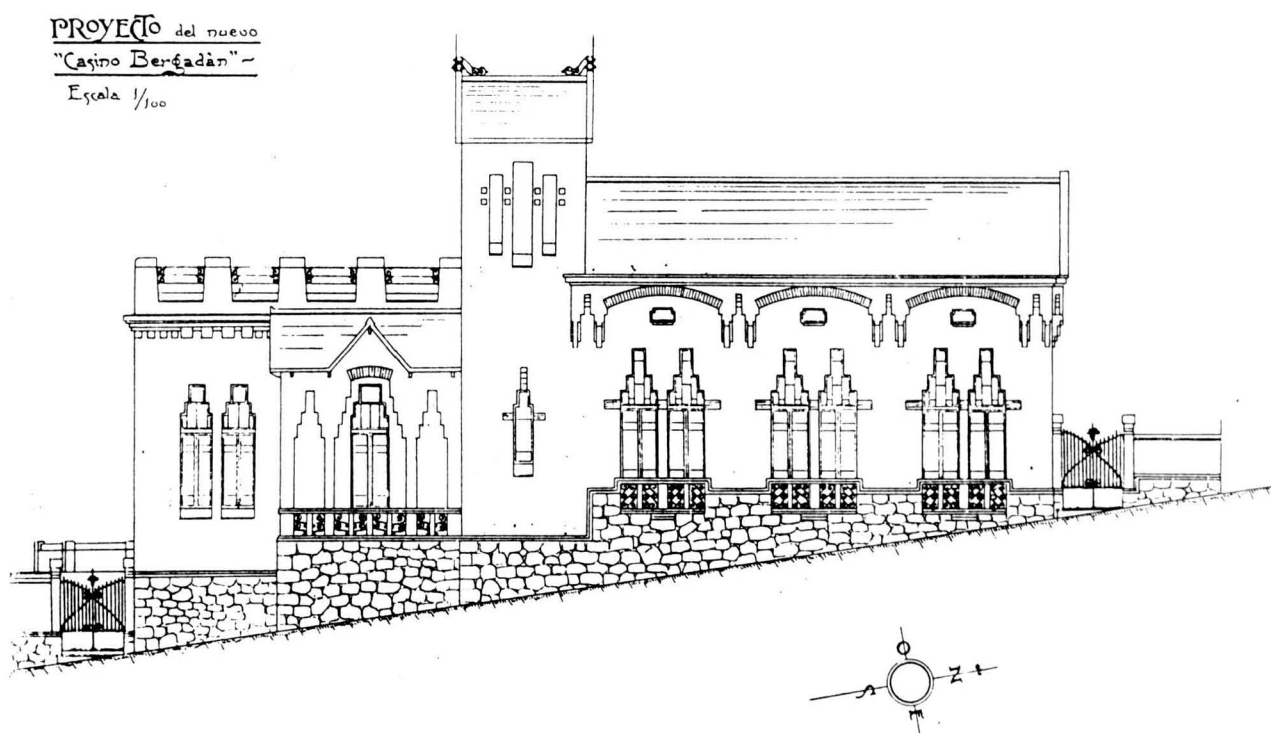
Cal destacar les nombroses obertures que té aquesta façana, a més de la seva forma peculiar: són finestres molt allargades que a la seva part superior prenen forma escalonada, cosa que encara les allarga més; i a la part inferior tenen, gairebé totes, una mica de bara-

na de ferro forjat. En el projecte d'Ignasi Maria Colomer, les finestres de la part de l'edifici corresponent al cafè, les trobem de dues en dues, i n'hi ha un total de sis. Actualment ja no és així: s'elimina l'acabament escalonat d'aquestes finestres per tal d'engrandir-les de la part superior; el parell de finestres situades més a la dreta de la façana s'han convertit en una altra entrada al cafè.

A més d'aquest hi ha altres canvis respecte els plànols originals: a la part superior esquerra de la façana hi havia una terrassa, i més endavant es va aixecar l'edifici per aquest lloc, per tant, la terrassa ja no existeix. També podem observar que es van eliminar obertures i, per altra banda, se n'han fet de noves.

L'edifici, a més de cafè i fonda, també és teatre municipal, des de no fa gaires anys. Abans de convertir-se en Teatre Municipal havia sigut molts anys cinema.

Si fem una mica d'història de l'edifici, la inauguració definitiva fou, segons Jacint Vilardaga, el 8 de setembre de l'any 1913. Ell mateix ens explica que la construcció de l'edifici va durar un any i fou sobre un hort comprat al marquès de Puertonuevo, successor de l'antiga família berguedana Bru, la casa dels quals és al carrer Ciutat. Els promotors de

Plànol del Casino. Façana principal.

l'obra foren Josep Piquer i Rosal, i Jaume Felipó i Badia. Pel que fa a la Societat «Casino Bergadán», els presidents foren: Jaume Satorras
Josep Cardona
Josep Picart
Llorenç Picart i Pons
Salvador M. Miarons
Domènec Pou
Enric Puig

L'any 1940 el Casino Berguedà era ja propietat de la família Sistach; en aquest any es van fer les primeres obres importants: es van treure els palcos i els tres sostres circulars que hi havia.

L'any 1955 es van fer importants obres a l'interior i exterior de l'edifici, per tal d'adequar-los totalment a les noves funcions de cinema. Es va construir l'actual escalinata d'accés i l'entrada principal (avui, Sala d'exposicions), i es va remodelar totalment l'interior, eixamplant considerablement el pati de butaques. Per tant, tot el que queda actualment del projecte original d'Ignasi Maria Colomer, és la façana, i encara amb algunes reformes, que ja hem esmentat més amunt. Les obres de l'any 1955 foren dirigides per l'arquitecte barceloní Guillermo Arús, el qual ja havia treballat en diferents cinemes de Barcelona.

L'edifici originari és de finals del Modernisme i, de fet, presenta moltes influències d'aquest moviment artístic, so-

R. VILADÉS

El Casino, avui.

bretot pel que fa als elements decoratius i als materials.

També és interessant remarcar que l'arquitecte Ignasi Maria Colomer també va fer el projecte d'un cobert a la Ronda Queralt per a Rosal i Gassó (1913), plànols que podem trobar al mateix lligall, i també la casa de Joan Rosal i Josep Gassó, també de l'any 1913 i situada a la mateixa Ronda Queralt (actualment,

Casa de Martín). L'edifici del Casino i aquesta casa guarden una estreta relació, tant en materials, com solucions arquitectòniques, etc... Això ens fa pensar que l'arquitecte tenia un estil molt definit i que el mostrava en totes les seves obres.

Anna Bernadich, Montserrat Rota
i Marta Bonet

Biblioteca «ESCRITORS DEL BERGUEDÀ» La nostra literatura en 10 volums: ja en sou subscriptors?

Volum en preparació:
PROSA ESCOLLIDA de Josep Armengou, Pere Tuset i Josep M. Ballarín: *Aquest llibre, el setè de la col·lecció, dona a conèixer el «Diari de Guerra» de Mn. Armengou, inèdit fins ara, recupera el «Diari Íntim» de Pere Tuset, i ofereix una antologia de l'obra de Josep M. Ballarín, capellà de Queralt.*

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Desitjo subscriure'm a la biblioteca
ESCRITORS DEL BERGUEDÀ (10 volums)

amb la següent modalitat:

- Pagament global de 12.000 ptes.
- Pagament individual per domiciliació bancària del valor de cada llibre

Faré efectiu l'import de pagament global mitjançant

- taló bancari adjunt
- domiciliació bancària

Nom i cognoms _____
Carrer _____ Tel. _____
Població _____ Dte. _____
Comarca _____ Prov. _____
Professió _____

BUTLLETA DE DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/
llibreta atenguin els rebuts que els presentarà
EDICIONS DE L'ALBÍ pel pagament de la meva
subscripció a la biblioteca "Escriptors del Berguedà".

Titulat compte _____
Banc/Caixa _____
Núm. Compte _____
Núm. Llibreta _____
Agència _____
Adreça Agència _____
Població _____
Data _____ Signatura _____

Edicions de L'Albí/Àmbit de Recerques del Berguedà

Fotocopieu aquesta butlleta i trameteu-la a la Llibreria Huch de Berga.